

VERSLAG

Inspiratiedag open en gedeelde speelplaatsen

Datum: 28 oktober 2020

Naast de presentaties vind je hier het verslag van de verschillende sessies, gebaseerd op de vragen uit het publiek die via de chat werden gesteld.

1. Introductie - 'Een speelplaats met toekomst' (De Ambrassade, MOEV)

▶ Projectoproep Bewegingsvriendelijke en gedeelde speelplaatsen:

- 👑 Met deze link kunnen jullie nagaan of er in jullie buurt projecten zijn die gesubsidieerd worden: <https://www.moev.be/beweeg-mee/aanbod-tussen-de-lessen/speelplaats/inrichting-speelplaats>
- 👑 Deze projectoproep was eenmalig. We zijn momenteel wel aan het pleiten voor een nieuwe subsidie oproep die terug meerdere beleidsdomeinen engageert om middelen samen te leggen om van uit de integrale visie een Speelplaats met Toekomst ondersteuning te bieden aan scholen.
- 👑 De link naar de Facebookpagina 'Pimp je speelplaats': <https://www.facebook.com/pimpjespeelplaats/?ref=bookmarks>

▶ Welke Win-win zien jullie bij het delen van speelplaatsen?

- 👑 Julie - Jeugd Torhout : win-win: financieel
- 👑 Pierre GO! basisschool Ter Elzen Wijtschate : win-win: betrekken extra partners zoals het Regionaal Landschap en MOS
- 👑 Ignace - jeugdconsulent stad Lokeren : win - win : brede school, beeldvorming school naar de buurt
- 👑 Wouter - Kind & Samenleving : winwin: Misschien vooral de winwin voor de school in de verf zetten: bijv. Kan leiden tot een meer kwalitatievere, diversere speelplaats, minder conflicten. Gemeente investeert mee (? is wel risico)
- 👑 Maarten (Stedelijk onderwijs Geel): win - win: efficiënter omgaan met ruimte. Zowel school als jeugdbeweging krijgt meer 'opties' Bv. de school kan gebruik maken van het grasveld van de jeugdbeweging - de jeugdbeweging kan gebruik maken van de speeltoestellen van de school
- 👑 Quincy Dyade Vzw : win-win: vertrouwdere omgeving voor deelnemers. Voldoende mogelijkheden voor jeugdverenigingen. Alsook vaak goed bereikbaar, zone 30 in de buurt,...
- 👑 Tessa - Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw : win - win: het delen van een speelplaats zou in principe er al voor kunnen zorgen dat je ook met meer ruimte kan werken. Indien je voordien met een aparte speelplein locatie met speelruimte en school met aparte speelruimte werkte, kan je in een nieuw project voor beide werkingen over grotere speelruimte beschikken. Voorbeeld hiervan is een project in Dilbeek waar ook transversaal wordt samengewerkt met cultuur en sport om ook meer sport en cultuur elementen op de speelplaats te verwerken.

▶ Vragen:

- 👑 Karel - Scouts en Gidsen Vlaanderen : Hoe zorgen jullie er voor dat iedereen weet/kan gebruik maken van de speelruimte en niet enkel 1 groep.
  - 👑 Hannes (Stad Kortrijk) : Hangt een beetje af van de zichtbaarheid van de speelplaats. Zien spelen doet spelen. Je kan dat o.m. oplossen door een gebruikersreglement aan de ingang te voorzien. Je kan dat ook communiceren in een nieuwsbrief naar het jeugdwerk. Zorgen dat buurt en gebiedswerking op de hoogte is (mond aan mond). Hangt ook af of het gaat om publieke openstelling of gerichte openstelling. Cf. presentatie Hannes.

- ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : gedeelde speelplaats: hoe zit het met verzekering?
- ✦ Griet Dewitte (RLVA) : Gedeelde plaats, gedeelde kosten? Wat met verantwoordelijkheden? Opvolging en kosten herstel? ...?
  - ✦ Voor een antwoord op beide vorige vragen: zie <https://ambrassade.be/nl/handleiding-ruimte-delen/praktisch/administratie> en <http://slimgedeeld.be/hoe-pak-ik-dit-concreet-aan/>
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Wij ondervinden soms het volgende. Een speelplaats wordt, 'illegaal', gebruikt door jongeren (bv. skaters) als ze niet opengesteld wordt. Het is een afgescheiden omgeving, achter muren, ... Als we het gebruik dan gaan organiseren, dan haken ze af. Dan zoeken ze andere plaatsen op. Is dit herkenbaar voor sommigen? Zo ja, hoe ga je hiermee om?
  - ✦ Lisa Van Holm (jeugdendienst Lochristi) : dit merken wij ook. Maar als we de 'controlefunctie' weg halen. Dus enkel poort open en sluiten, zonder meer organisatie dan werkt dit wel bij ons.
  - ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Ik zou alvast eens met hen hierover praten
  - ✦ Peter Bosschaert - de Ambrassade : in dit geval komt het er volgens mij vooral op aan te vragen wat hun noden echt zijn. Is dat meer uitdagende skate-infrastructuur? Gaat het over een eigen plek hebben? De vraag is of de speelplaats dan het antwoord is of dat er een alternatief in de buurt ligt.
  - ✦ Wouter - Kind & Samenleving : Vraag aan Hannes: Is het dan de beste strategie om het thema van openstelling slechts geleidelijk aan te brengen en eerst te starten vanuit kwalitatieve/groene speelplaats?
  - ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Merci voor de tips. De behoeften evolueren ook snel, ondervinden we vaak.

2. De lokale overheid als fire starter voor het delen en openen van speelplaatsen (Hannes Vanmeenen - stad Kortrijk)

- ▶ De link naar de blog rond de school Sint-Paulus: <https://klimaatspeelplaats.com>
- ▶ Wouter - Kind & Samenleving : Nog een instrumenten voor participatie van kinderen: bijv. Pic2School: <https://k-s.be/inspraak-participatie/tools/pic2school-handleiding-en-iconenboekje/>
- ▶ Wouter - Kind & Samenleving : En voor het proces: <https://k-s.be/medialibrary/purl/nl/4104074/De%20speeltijd%20-%20Maak%20er%20spel%20van!.pdf>
- ▶ Bo De Ambrassade : Hier kunnen jullie onder andere het reglement terugvinden waar Hannes het over had: <https://www.kortrijk.be/vergroenen-speelplaats>
- ▶ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Nog eventueel te betrekken partner voor ontwerp/uitvoering: bacheloropleiding bouw. Thomas More doet voor ons soms zo'n projecten.

Pauze:

Filmpje Schoolinfrastructuur delen van De Ambrassade en de Verenigde Verenigingen (2016):
<https://www.youtube.com/watch?v=nLPu5eYlhPM>

3. Bouwstenen voor openstelling en delen van speelplaatsen (Els Huigens - Fris in 't Landschap)

- ▶ Saradepotter De Ambrassade : zorgt het participatief proces met kinderen er voor dat je tot oplossingen/voorstellen komt waar je als expert nog niet aan gedacht hebt?

- 👑 Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : @sara: via de kinderen kom je vaak meer te weten over hoe er nu op hun speelplaats gespeeld wordt. De speelcultuur van de desbetreffende speelplaats. Deze kan je als ontwerper niet kennen.
- ▶ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Wat wij vanuit 'de onderwijskant' ondervonden hebben, is dat het belangrijk is om een duidelijke keuze te maken met welk doel/doelen je precies vergroent. Hier zet MOS ook sterk op in. Wil je beweging stimuleren, of creativiteit, wil je extra biodiversiteit creëren, wil je vooral inzetten op het educatieve aspecten etc. Afhankelijk van deze keuzes, maak je andere (en betere keuzes). Te snel overgaan naar de concrete invulling vertroebelt het denkproces.
- ▶ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : ik hoop vooral dat het informele leren kansen krijgt als versterking van het formele leren dat nog steeds vooral in de klas plaats vindt
- 👑 Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : @dieter, de vraag daarbij is, kan je vrij spel 'organiseren'? Is het gevaar van elk ontwerp niet dat he het informele leren, gaat formaliseren. Sommige pedagogen beweren dat het meest waardevolle spel tussen de speeltoestellen plaatsvindt, niet erop. Maar deze discussie brengt ons wellicht te ver. ;)
- 👑 Peter Bosschaert (De Ambrassade): @Maarten: Het komt er inderdaad op aan om pistes naast elkaar te leggen en durven keuzes te maken. De integrale visie 'Een speelplaats met Toekomst' geeft 10 speerpunten als leidraad. Een speelplaats moet niet aan alle 10 voldoen om meerwaarde te hebben, maar heeft wel een aantal van de thema's 'nodig' om de kwaliteit van de speelplaats voelbaar te vergroten.
- 👑 Bart Speelmakers : @Maarten: klopt, kinderen beleven de diepste speel- en leerervaringen in een speelomgeving die ze zelf verder vorm kunnen geven. Voor mij ligt daar een grote kans in de combinatie met 'loose parts play'. De speelplaats verrijken met losse materialen waar de kinderen hun ding mee kunnen doen. Een verrijking, maar mogelijk ook een extra uitdaging als je die ruimte publiek gaat delen. Iemand daar ervaringen mee, hoe aan te pakken?
- 👑 Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Loose parts is super en niet in te tekenen op een plan. Dus overleg met de beheerder van de speelplaats hierover is van groot belang! Laat aub snoei'afval' liggen. Vorming voor buurt en de hele leefomgeving is hier van cruciaal belang. Maar je moet het durven als overheid, school....
- 👑 Wouter - Kind & Samenleving : Inderdaad, niet alleen vaste inrichting maar losse materialen kunnen een zeer groot verschil maken naar speelwaarde.
- 👑 Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : @Bart, Ik geloof daar inderdaad ook sterk in. Maar in de praktijk is dat een hele moeilijke, vind ik. Zeker als beperkte ruimte hebt (meestal dus), moet je keuzes maken en ben je geneigd om de ruimte heel strak voor in te vullen. Maar ik denk dat je dan achteraf vaak de bal mislaat. Dus goede voorbeelden van het werken met die losse elementen en het stimuleren van vrij en spontaan spel, heel welkom!
- 👑 Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Ik heb ooit een school gehoord die elk jaar een bigbag met klei/leem koopt. Op het einde van het schooljaar is deze leeg...
- 👑 Wouter - Kind & Samenleving : Loose parts: De opberg-systematiek die men ook in de betere kleuterklassen of opvang gebruikt kunnen inspiratiebieden bijv. speelhoeken: bepaald soort materiaal moet binnen bepaalde zone blijven, opbergplaatsten,... Vraagt wel wat opvolging natuurlijk
- 👑 Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Misschien is een studieVM over loose parts ook wel eens interessant!
- 👑 Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Ik zag op een school ook een systeem om (zoals ze het zelf noemden) 'kampen te bouwen zonder bomen'. Het waren verschillende palen in de grond waartussen ze dan met verschillende losse elementen kampen konden bouwen, zelfs meerdere verdiepingen. Ik heb het echter nooit in 'De handel' gevonden. Misschien was het een zelf bedacht systeem. Als iemand zoiets kent, info hierover is zeer welkom.

- ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : @maarten: ik plaats gewoon palen in de grond en daarrond kunnen ze dan bouwen. Ik denk niet dat er een bepaald systeem is
- ✦ Bart Speelmakers : Wij organiseerden met Speelmakers op 6/10, in samenwerking met de provincie OVL en MOS een studiedag over loose parts op de speelplaats. Er is heel veel interesse, dus we organiseren in de lente waarschijnlijk nog 1 of 2 extra studiedagen. We focusten nog niet echt op gedeeld of open gebruik, bij deze ben ik getriggerd om dit vast te pakken en wat verder te onderzoeken:).
- ▶ Ignace - jeugdconsulent stad Lokeren : Begeleiden jullie ook vervolotrajecten? Of stopt jullie opdracht na de inrichting? Bestaan er studies, onderzoeken over hoe dit samengebruik loopt na aanleg?
- ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Ik kom vaak terug op de scholen waar ik een project mee had. Zelf leer ik daar veel uit voor nieuwe projecten!
- ✦ Yannick (MOEV) : MOEV blijft altijd ter beschikking van de scholen. Als ze later nog een vraag stellen rond opvolging, wordt dit zeker bekeken!

4. Appel voor meer gedeelde schoolruimte (Peter Bosschaert - De Ambrassade)

- ▶ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Bij onze speelplaatsprojecten merken wij dat de lokale leidingsgroepen behoudsgezinder zijn dan de schoolteams en vaak moeite hebben op toekomstgericht en out-of-the-box te denken. Ik wil dit zeker niet veralgemenen, misschien is het iets dat toevallig bij onze projecten speelt. Tips vanuit het jeugdwerk om hiermee om te gaan?
- ✦ Wouter - Kind & Samenleving : @Maarten: Dat is ook onze ervaring: zeker het grasveld of plein voor pleinspelen en tenten is heilig. Vertrekken vanuit avontuurlijk/natuurlijk spelen kan helpen: Waarom niet op jouw eigen terrein geen zone voorzien voor kampenbouw, mini-bosspel?
- ✦ Wouter - Kind & Samenleving : (als de ruimte er is...)
- ✦ Karel - Scouts en Gidsen Vlaanderen : @Maarten - Leiding heeft een bepaalde visie op het gebruik van de ruimte. Het aanpassen van die ruimte kan hun noden soms te niet doen. Ga zeker in overleg en ga uit van hun huidig gebruik van de ruimte
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Ja, heel herkenbaar. Eén van onze projecten liep maanden helemaal vast omdat de speelplaats absoluut nodig was 1 keer per jaar voor het chirobal. Elk speelelement, elke ontharding was onbespreekbaar...
- ✦ Karel - Scouts en Gidsen Vlaanderen : @Maarten heb je een alternatief geboden voor het gebruik van die ruimte voor het Bal. zo een bal is enorm belangrijk voor inkomsten
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Ja, die alternatieven zijn geboden ja. Maar ze zien vooral wat ze dan anders moeten doen dan nu en niet de mogelijkheden.
- ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Dat is net hetzelfde hoe voetbal het hele terrein kan domineren. Dat is de eerste behoudsgezinde reflex. Daarom focussen op de mogelijke kansen en de vraag stellen of die ene activiteit alles dient te hypothekeren. Zo denkt men na over kansen en nieuwe opportuniteiten. Eventueel andere oplossingen zoeken voor traditionele activiteiten.
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Nu, voor ons project komen we er wel uit denk ik. Ik denk gewoon dat het niet geminimaliseerd mag worden dat zo'n denkoefening vaak heel moeilijk is voor lokaal jeugdwerk.
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Lokale chiro (dit is ons voorbeeld) :)
- ✦ Maarten (Stedelijk onderwijs Geel) : Perfecte timing van de presentatie
- ▶ Quincy Dyade Vzw : In de jeugdraad kwam het puntje naar boven dat de bepaalde organisaties zich de vraag stellen of het niet te zwaar is voor de kinderen dat ze hun vrije tijd ook nog eens op de

schoolomgeving moeten doorbrengen. Ze zijn dan een heel jaar door in diezelfde schoolomgeving, denkende aan het welzijn van de kinderen

- ✦ Yannick (MOEV) : @Quincy: beter een extra ruimte (ook al is het dezelfde als in de schoolcontext) dan geen ruimte om uit te drukken...
- ▶ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Indien je bepaalde zaken echt niet kan veranderen, steek er dan ook geen energie in en probeer andere zaken te bekomen. Zorg dat je zelf ook niet te rigide bent in het ontwerpen...
- ▶ Karel - Scouts en Gidsen Vlaanderen : @Peter - Vaste aanspreek punten is enorm belangrijk maar ga ook naast de project vergaderingen ook eens naar de Groepsraden om de Stand van zaken aan alle leiding voorleggen
- ▶ Lisa Van Holm (jeugddienst Lochristi) : Bestaan er goede voorbeelden van scholen die hun polyvalente zaal ter beschikking stellen als fuifzaal voor jeugdverenigingen?
  - ✦ Melissa - Jeugdconsulente Diksmuide : @Lisa, goeie vraag! ik volg even..
  - ✦ Julie - Jeugd Torhout : fuiven op scholen... ben ik ook benieuwd naar ;) beetje wishfull thinking misschien? fuiven in een 'polyvalente fuif/sportzaal' is al moeilijk, laat staan op een school. zonder negatief te willen doen :)
  - ✦ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : En wat met Vlarem normen?

Inspiratie:

- ▶ Dieter Willems Regionaal Landschap en Beleefdetuin : Boek: Laat ze buiten spelen. Pleidooi voor gezonde risico's. Helen Tovey.